

Smernice za srečen zakon

Pogled v knjigo: Vital Vider, Zakon, ki osrečuje

✍ Erika Ašič

S sklenitvijo zakona moški in ženska stopata v novo obdobje življenja, na skupno pot. Ta pot lahko oba osrečuje, izpolnjuje in gradi njuno osebnost. Lahko pa tudi vedno znova rani, je boleča in jemlje dostojanstvo. Vital Vider, teolog in jezuit, ustanovitelj in spremljevalec gibanja Najina pot, ki šteje čez petdeset zakonskih skupin, v novi knjigi Zakon, ki osrečuje nakaže smernice, ki vodijo v zakon, ki osrečuje zakonca sama, njune otroke, če jih imata, pa tudi njuno okolico. Tak zakon je jedro zdrave družbe.

Priročna knjižica (95 strani) je razdeljena na 12 poglavij. Nastala je na podlagi petdesetletnega sodelovanja z zakonskimi pari v zakonskih skupinah. Avtor pravi, da je knjižica povzetek dolgoletnih spoznanj o zakonu in njegovi zakramentalnosti. Knjižico lahko uporabljata partnerja za razmišljanje in pogovor, lahko je osnova za pogovor v pripravi na zakon in v zakonskih skupinah. Napisana je jasno in razumljivo.

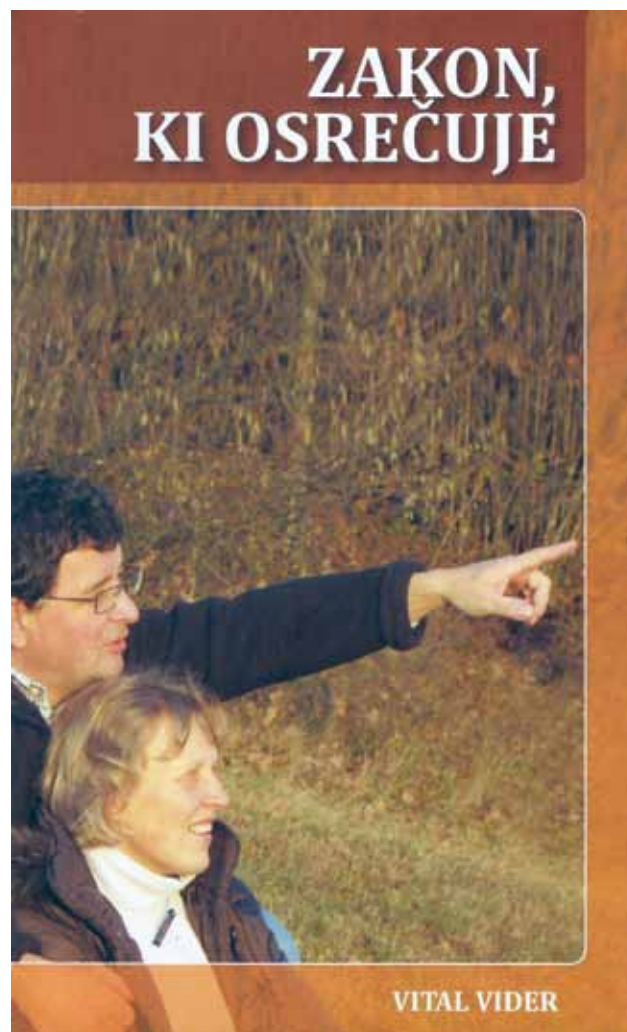
Avtor izhaja z vidika teološke antropologije – ljudje smo ustvarjeni po Božji podobi. Bog pa ni samotar, “ampak je v sebi odnosno bitje” (str. 18). Zato je tudi človek bitje, ki za svojo rast in razvoj potrebuje odnos, družino. Zakon je toliko lepši, kolikor sta dva sposobna odkrivati in sprejemati svoj notranji svet ter ga razumeti: “Kajti človek je točno tisto, kar je v njem, v njegovem osebnem dnu, v njegovih duševnih in duhovnih globinah, ne pa

predvsem tisto, kar se na njem vidi. Z ničimer drugim si ne moreta zagotoviti dobrega zakona. Ne z zdravjem, ki je seveda zelo dragoceno, ne z lepo hišo ali udobnim stanovanjem, ki je sicer tudi potrebno, ne z ugledno službo in potrjevanjem v javnosti niti z ustvarjalnostjo niti celo z otroki – pač pa samo z dobrim, lepim, vedno boljšim in lepšim medsebojnim odnosom – po vzoru Sv. trojice. Če tega razvijajočega lepega odnosa ni, potem je vse drugo praznina, je kulisa, ki se ob prvem večjem vetru podre” (str. 19–20).

Avtor poudarja, da otrok nikoli ne sme biti sredstvo za kar koli, zato je zakon prvo, na čemer naj dva gradita. Tu gre tudi za pravi odnos do telesa, do spolnosti. Dolgo je veljalo, da je zakon namenjen le rojevanju in vzgoji otrok. II. Vatikanski koncil je temu odločno dodal bolj spoštljiv in celovit pogled na človeka in dal zakoncu prvo mesto. Kot pravi Vider: “Človeka vreden spolni odnos je samo ljubezenski, v odgovornem ljubečem razmerju” (str. 26). Žal pa gre sodobna družba v drugo skrajnost, v pretirano poudarjanje (telesnih) užitkov. Dostojanstvo ženske (ki postaja v sodobnem svetu vedno bolj zgolj sredstvo, igrača) je v takem odnosu ra-

njeno, vedno bolj pa je ranjeno tudi dostojanstvo otrok in moških.

V zakonu sta združeni dve osebi, ki postaneta eno. Temelji takega odnosa so: (1) rast posameznika v človeški zrelosti, oblikovanje značaja – gre za samovzgojo, ne za spreminjanje drugega; (2) polno zupanje med zakoncema, razumevanje, opora; (3) posluš za notranji svet sozakonca; (4) razveseljevanje in osrečevanje sozakonca. V nasprotju s temelji graditve odnosa je sebičnost, ki onemogoča rast in razvoj posame-

znika, pa tudi para. Vider opozarja na nenehno 'osvajanje' sozakonca – vsak naj se trudi, kot se je trudil na začetku skupne hoje: "Človeka ni namreč mogoče nikoli osvojiti. Možno ga je le vedno znova osvajati ali ga pa počasi izgubljati in končno izgubiti" (str. 35). V mislih ima vsakodnevno pozornost, ljubeč odnos do sozakonca, ki pa se v izražanju razlikuje med spoloma.

Za žensko je pomembno, da ji moški daje občutek gotovosti, trdnosti, varnosti. Moški ima večjo vlogo pri dolgoročnem načrtovanju, pri včasih bolj razumskem pogledu. Ženski veliko pomenita pohvala, zagotovilo, da jo ima mož rad, in ji to tudi velikokrat pove. Pri ženski namreč obstaja večja nevarnost nezvestobe ob duševni nepotešenosti.

Moški od žene potrebuje in pričakuje dopolnilo, t. i. mehčalo v enostranskosti in 'robotosti'. Veliko mu pomenijo ženino občudovanje in pohvala, prisrčnost in igrivost, urejenost in lepota. Potrebuje tudi kotiček miru, trenutke zase. Pri moškem nastopi nevarnost nezvestobe ob telesni nepotešenosti, zato je pomembno, da čuti ženino telesno pripadnost.

V zakonu je ključno potrjevanje različnosti in enkratnosti, nenehno usklajevanje med partnerjema. Pomembno je, da si partnerja prihajata naproti in da nihče ni 'nad drugim'. Gre za skupno pot, torej tudi skupne odločitve in ne za 'mojo' ali 'tvojo' odločitev. Ne gre za to, kdo ima prav, temveč kaj je prav.

Temelj zakona je brezpogojna ljubezen. Predpostavlja dve zreli, odgovorni osebi, ki sta med seboj enakopravni, nista pa last drug drugega: "Prava brezpogojna ljubezen potrjuje ljubljeno osebo in si je ne prilašča. /.../ Pušča mu njegova lastna občutja, misli in odločitve" (str. 57). Brezpogojna ljubezen je možna le med najgloblje povezanimi osebama. Da jo dosežeta, se morata spoznavati, se razumevati, tako lažje prenašata nepopolnost pri drugem. Zakon je zakrament, kar pomeni, da je Bog temeljna vez med zakoncema. To jima daje posebno moč in blagoslov, saj v odnos vključujeta tudi Boga.

Vider se ustavi tudi ob zakonski duhovnosti. Razumevajoče zakonsko in družinsko življenje je versko življenje; pristna zakonska ljubezen je več kot odsev Božje ljubezni, gradijo pa jo pogovor med zakoncema o njunem notranjem svetu, medsebojno odpuščanje, rodovitnost ter povezanost s Cerkvijo. Preko zakramenta zakona sta zakonca deležna ljubezni med Cerkvijo in Kristusom.

Poseben dar zakoncema in njuna velika odgovornost je starševstvo.

Za kristjane je pomembna tudi prisotnost Boga in verska vzgoja.

Tudi v zreli dobi življenja, po več letih zakona, je treba skrbeti za rast in zorenje. Takrat zakonca prihajata v t. i. ciljno ravnino. V tej dobi je zakon lahko izjemno spoštljiv, ker gradi občudovanja vreden pogovor o sebi.

Dobro je, če se moški in ženska na posebno poslanstvo zakona najprej pripravita, kasneje pa iščeta oporo v skupinah podobno mislečih (zakonske skupine). Za vsak poklic se na-

Vemo, da je otrok močno zaznamovan z družino, iz katere je izšel. Zato je pomembno, da mož in žena ustvarjata zakonski odnos. Pri starševstvu je temeljnih nekaj stvari: prava želja po otroku (ker mu želita podariti življenje); čas, ki ga namenjata otroku (in drug drugemu); ljubeč in dosleden stik z otrokom; nenehen pogovor z njim ter usklajeno delovanje staršev.

mrež usposabljammo več let. Za zakon te obvezne priprave ni. Je res ne potrebujemo? Gotovo bi imeli z ustrezno pripravo in spremljanjem zakoncev več trdnjših zakonov in zadovoljnih zakoncev. ■

Vir

Vider, Vital (2012): *Zakon, ki osrečuje*. Koper: Ognjišče.